

مسجد سنگی ترک میانه

ترک از هر حیث قابل توجه می باشد و یکی از مهمترین آثار تاریخی میانه بشمار میرود. سبک و شیوه معماری آن از عجایب روزگار است بنای مسجد ترک را از عجایب روزگار است ...

مسجد ترک از هر حیث قابل توجه می باشد و یکی از مهمترین آثار تاریخی میانه بشمار میرود. سبک و شیوه معماری آن از عجایب روزگار است بنای مسجد ترک را به امام حسن مجتبی (ع) نسبت می دهند و یکپارچه از سنگ تراشیده شده ساخته اند.

جلوی این مسجد تمام سنگی است و کتیبه ای بصورت نوار در قسمت بالای دیوار به خط زیبا و نستعلیق نوشته که حکایت از دقت و مهارت دارد. در کنار چپ در ورودی مسجد کتیبه ای است که در روی سنگ کنده شده و در دیوار بنا بصورت شش ضلعی زیبا به کار رفته است و در آن سنگ تاریخ بنا این جمله به چشم می خورد «کل شیء هابک الا وجهه له الحکم 1282» و مسلم است که همین تاریخ، تاریخ بنای اولیه این مسجد می باشد باتوجه به مصالح ساختمانی و سنگهایی که در آن به کار رفته است بیننده را به حیرت وا می دارد که با در نظر گرفتن عدم امکانات آن زمان مصالح را با چه وسیله ای حمل کرده اند مخصوصاً ستونهایی که در داخل مسجد تعبیه شده یکپارچه از سنگ قرمز که مسلم است این سنگها را از جای دیگر حمل و در آنجا تراشیده اند و سقف مسجد بر روی این پایه ها برپاست. البته این پایه هاوستونها در گذر زمان خراب شده اند.

به طوری که به گفته اهالی محل یکی از این ستون ها بر اثر زلزله تکسیت پیدا کرده بود که مجدداً بنا گردیده و در مشاهده از ستونهای مسجد ستونی بجای ستون اولی بنا شده است که دارای شکل و نمایی جداگانه است این مسجد از لحاظ ساختمانی امروزه از دو قسمت کاملاً متمایز تشکیل شده: قسمت اول ساختمان اولیه سنگی مسجد است و قسمت دوم که از منتهی الیه دیواره های سنگی با آجر شروع شده شامل شبستان های بالا می باشد به طوری که می توان گفت بر روی سنگهای اولیه مسجد بنا شده است داخل مسجد نیز از دو قسمت تشکیل شده : یک قسمت وسیع و مهم آن است که محل اجتماع عموم مردم است. و قسمت دیگر که کوچکتر از خود مسجد است گفته می شود که آنجا محل اجتماع صوفیان و عارفان و مشاهیر بوده که به بحث و گفتگو یا ورد و ذکر می پرداخته اند.

محراب مسجد زیباترین و مجلل ترین قسمت را تشکیل می دهد که بطرز خیلی زیبا و باشکوه ویا مهارت و استادی کامل آن را از سنگ یکپارچه تراشیده و در دیوار تعبیه کرده اند که نمونه ای از عظمت تاریخ هنر ایران است. در قسمت جنوب غربی مسجد مقبره ای به چشم می خورد که اهالی معتقد هستند قبر بانی و یا معمار مسجد است و با توجه به عظمت و طرافت فراوان این مسجد جنبه ی فرسایش بخود گرفته واز آن همه کنده کاریهایی که در قسمت نما دیده می شود تنها چیزهای ناچیزی برجا مانده است درنمای این مسجد آیات قرآنی و همچنین اسامی ائمه اطهار از جمله محمد، فاطمه، علی، حسن و حسین نوشته شده که نشانگر ارادت والای بانی و معمار مسجد به ائمه اطهار است.

در حیاط این مسجد نیز حوضی از سنگ به چشم می خورد که بنا به ضرورت مسجد محلی برای وضو گرفتن نماز گزاران بوده است. آنچه بیشتر از همه بازدید کنندگان از اثر تاریخی را به حیرت وا می دارد آن عظمت و شکوه و نوعی احساس نزدیکی به ائمه اطهار و معبود یکتا است و همین احساس باعث شده که افراد برای ادای دین خود و ادای نذرهای خود چیزهایی از قبیل قالی، قالیچه و... را به این مسجد اهدا نمایند.

این مسجد در طول زمان بدفعات مورد مرمت و بازسازی قرار گرفته است و اداره ی حفظ آثار باستانی استان آذربایجان شرقی وظیفه حفظ و مرمت آن را بر عهده گرفته است و برای جلوگیری از رطوبتی که درپای دیواره های ساختمانی مسجد بوده و طول عمر مسجد را شدیداً مورد تهدید قرار می دهد اطراف دیواره ها اقدام به کانال کشی نموده تا از پیشرفت رطوبت جلوگیری شود.